

ISSN 1452-9920

ETNOUMUJ

SRPSKI WORLD MUSIC MAGAZIN

broj 28 | 2015

+
2CDa
VASIL
HADŽI
MANOV
RAFAILO
BLAM

VASIL

womex | gajde | svanibor pettan | naked
DHA FER YOUSSEF • ETNOFEST • 15 GODINA WMAS
hanggai | frka | disco 3000 | elina duni

+ Okrugli sto

Fonoarhiv dr Dragoslava Devića – Srpska vokalna tradicija 1

Balkansko kulturno nasleđe, 2015

Cenjeni etnomuzikolog dr Dragoslav Dević, rođeni Požarevljanin, proveo je radni vek u Beogradu, pre svega kao profesor na Fakultetu muzičke umetnosti i kao muzički urednik u RTS-u. Svoje profesionalno interesovanje usmerio je na proučavanje narodne muzičke baštine usled čega je dosta vremena proveo na terenu snimajući muziciranje ljudi u njihovom prirodnom okruženju. Rezultat Devićevog predanog rada predstavlja veliki broj naučnih radova, studija, dve monografije, kao i nekoliko udžbenika za studente etnomuzikologije.

Kompakt disk predstavlja deo zvučne građe iz Devićevog ličnog arhiva. Izdanje obuhvata 23 numere vokalne narodne prakse, kao i dva razgovora sa kazivačima. Saradnik na izdanju bila je mlada etnomuzikološkinja Bojana Nikolić Petričković dok je digitalizaciju uradio Zoran Jerković, Devićev dugogodišnji saradnik i prijatelj. U sklopu izdanja nalazi se i knjižica sa stručnim tekstom etnomuzikologa dr Mirjane Zakić, kao i ispisanim tekstovima svih pesama. Dat je i kraći opis načina izvođenja pojedinih pesama i njihovih muzičkih specifičnosti, na osnovu kojih slušaoci mogu detaljnije da se upoznaju sa onim što imaju priliku da čuju. Celokupan tekstualni sadržaj napisan je na srpskom i engleskom jeziku.

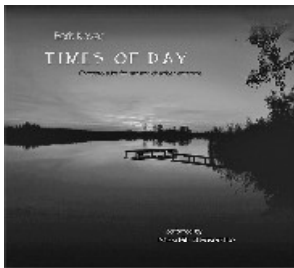
Same pesme, snimljene u periodu od 1971. do 1993. godine, odlikuje heterogenost u muzičkom i geografskom smislu, te obuhvataju narodne primere starijeg i novijeg sloja, i to sa širem prostora bivše Jugoslavije. Sve su to autentični primeri izvedeni od strane nosioca određenog pevačkog dijalekta, što daje dodatnu vrednost ovom izdanju. Osim primera grupnog pevanja, u kojima se smenjuju solista i grupa pevača, dato je i nekoliko solističkih numera među kojima se posebno izdvaja specifičan način falsetnog, recitativnog izvođenja pesme za „vabljenje matice“. Jedini vokalno-instrumentalni primer donosi unisono pevanje uz pratnju tambure trožice, sa tendencijom povremenog razmimoilaženja deonice glasa i instrumenta. Ljubavni sadržaj tekstova je dominantan, ali se na disku nalaze i rodoljubive pesme, kao i one koje pripadaju različitim obrednim kategorijama, kakve su žetelačke i pčelske. Od naročito značajna su snimci na kojima se može čuti razgovor između dr Dragoslava Devića i njegovih kazivača, zahvaljujući čemu slušaoci imaju jedinstvenu, virtuelnu priliku da se makar na trenutak nađu na samom terenu i steknu sliku o tome kako se tradicionalna muzika sakuplja.

Zajedničkim snagama dr Dragoslav Dević i Bojana Nikolić uspele su da odaberu upečatljive i reprezentativne pesme iz, naslućujemo, mnoštva snimaka koji se nalaze na magnetofonskim trakama, te da ih digitalizuju i objave, i na taj način učine dostupnim javnosti. Preslušavanjem muzičkih zapisa stičemo utiske o raznovrsnim vokalnim oblicima i stilovima tradicionalnog pevanja i upoznajemo se sa mnogim pesmama koje su činile (ili još uvek čine) neraskidiv deo svakodnevice Srba. Budući da deo naslova izdanja glasi: *Srpska vokalna tradicija 1*, možemo pretpostaviti da se dva etnomuzikologa, na našu radost, ovde neće zaustaviti.

Maja Radivojević

Same pesme, snimljene u periodu od 1971. do 1993. godine, odlikuje heterogenost u muzičkom i geografskom smislu, te obuhvataju narodne primere starijeg i novijeg sloja, i to sa širem prostora bivše Jugoslavije. Sve su to autentični primeri izvedeni od strane nosioca određenog pevačkog dijalekta, što daje dodatnu vrednost ovom izdanju.

Slušanje Times of Day nalikuje svetoniku koji na prefinjen način ukazuje kako se mogu sačuvati integralne matrice, a pritom izbrisati granice među pojedinim muzičkim oblastima, a sama muzika obući u kosmopolitsko ruho. Svojom muzičkom misijom, Boris miri estetiku baroknu sa folklornom, ali i elementima jazz svite.

Times of Day

Boris Kovač & New Ritual Ensemble
ReR Megacorp, 2015

Muziciranje bez komercijalnog ishoda kao krajnjeg cilja je mesto oko koga i na kome se okupljaju zahtevniji slušaoci. Od sredine osamdesetih naovamo, ulazeći i u novi vek, novosadski kompozitor i saksofonista Boris Kovač važi za jednog od predstavnika domaće, samim tim i evropske scene, upravo one koja svoj izraz traži i iznalazi u muzici kakva se teško ili nikako ne uklapa u žanrovske odrednice. I sam kompozitor u intervjuima svoju boju tona najpre vidi u preseku osa idioma klasičarske, folklorne i jazz muzike.

Od vremena Stravinskog (Stravinsky) ili Šostakoviča (Shostakovich) koji su svoj klasičarski opus obogatili elementima jaza (poput *Jazz Suite* gde se srećemo sa atonalnim kod Šostakoviča) istorija muzike beleži i imena drugih, pre svega jazz kompozitora („Treća struja“) koji su pedesetih i šezdesetih godina pokušali sintetisati evropsku muzičku prošlost i savremeni jazz. Izuzev velikana poput Gila Evansa i Majlsa Dejvsa (Miles Davis) i njihovog vrhunskog dela *Skice Španije*, većina ostalih pokušaja bili su mahom uratci skromnih vrednosti, najpre zbog suviše približavanja simfonijskoj ili kamernoj muzici. Ipak današnjica kao da opovrgava da se i više od dva muzička oblika mogu smestiti u zajedničku partituru. Jedan od „lomitelja“ uvreženog je Boris Kovač.

Od početaka i njegovih prvih svedenih sintetisanja muzičkih formi pod nazivom „New Rutual“, Kovač je neumorno muzicirao, plesao od Balkana do strastvenih igrača argentinskog tanga i poput slovo pisca Markesa i njegovog *Makonda*, u „pregledu umetničkih dešavanja“ u Srbiji uveo Bukovac kao destinaciju u kojoj istražuje kako zvuk, tako i tišinu u njega utkanu. Tokom nizanjanja svojih diskografskih izdanja, postajalo je očito da se muzičkim tokovima želi kretati sa gudačima u sadejstvu i u intimi kamernog muzike.

Times of Day, svita u četiri stava, dosad je najinventivnije i najsloženije što je Kovač izneo kombinujući raznorodne elemente. Koncertna muzika snimljena u novosadskoj Sinagogi 2013. godine se sa punim pravom kao nepatvoreni dragulj pridružuje ranijim izvanrednim albumima *Chamber Music* i *Catalogue of Memories*.

Odsvirano od kamernog orkestra (solo saksofon/klarinet, gudački kvartet i uslovno rečeno trio – klavir, kontrabas i perkusije, u ulozu ritam sekcije) slušanje *Times of Day* nalikuje svetoniku koji na prefinjen način ukazuje kako se mogu sačuvati integralne matrice, a pritom izbrisati granice među pojedinim muzičkim oblastima, a sama muzika obući u kosmopolitsko ruho. Svojom muzičkom misijom, Boris miri estetiku baroknu sa folklornom, ali i elementima jazz svite.

U *Doba dana* unutar četiri stava nazvanih „Jutro“, „Podne“, „Veče“ i „Ponoć“, naizmenično se smenjuju poetika i razigranost, menja se tempo u bojama doba dana od kojih je satkana svita. I kada Kovač svoje klasičarske ili folklorne pasaže uveže snagom i bogatstvom koje sa sobom donosi varijacija ili improvizacija gde duvački vibrato ume biti atonalan i suprotstavljen baroknom glisandu koji mu je prethodio, dobijamo zvučnu invenciju kojoj neizbežno moramo prikloniti svoje slušalačko uho.

Muzičku priču nazvanu svitom Kovač je sačinio ređajući raznobojne cigle da sačini zvučni zid. Naime, *Times of Day* je fluktuacija motiva čime se postiže poseban tonski kolorit. U opštem orkestarskom tkivu svi komponovani i ugrađeni elementi imaju svoje uvek određeno mesto i nikad vodeću ulogu te tako čine neraskidivi sklad. Improvizovani duvački pasaži su disciplinovani što čini da orkestar kao drugi učesnik u dijalogu dobije istovre-